

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני :

אל"ם ארז פורת - שופט

בעניין :

ח/XXX טור' ר' ח' – המערער (ע"י ב"כ, סא"ל לילך רובין ; סרן מור ימין)

נגד

התובע הצבאי הראשי – המשיב (ע"י ב"כ, רס"ן ענת ויינברג ; קמ"ש חירות לוי)

ערעור על החלטה של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המרכז שניתנה בתיק מרכז (מחוזי) 160/16 (סא"ל שחר גרינברג – שופט) ביום 6.4.2016. הערעור התקבל חלקית.

החלטה

1. המערער משיג על החלטת בית הדין קמא, בה נעתר לבקשת התביעה הצבאית והורה על מעצרו הממשי עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. כנגד המערער הוגש כתב אישום, בו יוחסו לו שני אישומים שעניינם הוצאת נשק מרשות הצבא, לפי סעיף 78 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955. על-פי הנטען, ביום 24.3.2016 המערער הוציא מרכב החפ"ק ביחידתו כוונת לנשק מסוג טריג'יקון וכן X רימוני הלם, ובאותו מועד הוציא מרכב הסיור ביחידתו רימון גז ורימון הלם נוסף. כלל הפריטים שנטען כי הוציא, נמצאו ביום המחרת להיעלמותם בשלושה מקומות בחדרו של המערער ביחידה: בארונית שהיתה בשימוש, בשקית שהכילה בגדים מלוכלכים וכן בתיקו האישי.
2. המערער הכחיש את המיוחס לו וטען כי פלוני הטמין את הפריטים, כאמור, בין חפציו, מבלי שיש לו כל קשר לנטילתם.
3. התביעה הצבאית נסמכת בטיעונה לקיומה של תשתית ראייתית לכאורית על הימצאות הפריטים ברשות המערער, ועל כי בעת שנמצאו, הקצין שמצא אותם ציין

בעדותו בחקירה כי המערער ניסה להסוות את הימצאות הרימונים בשקית הכביסה שלו, ולפיכך הורה למערער לשפוך את תכולתה. בשלב זה נמצאו הרימונים. כן נטען כי אחר מציאת הכוונת לנשק בארונית והרימונים בשקית הכביסה שלו, אמר הקצין למערער שישאר בחדרו.

חרף זאת זמן קצר אחרי שהקצין יצא מחדרו, המערער הגיע אליו, ביוזמתו, ומסר לו רימון הלם נוסף, שטען כי מצא בתיקו. להשקפת התביעה, התנהגות המערער כאמור, הינה מחשידה הן בשל ניסיונו להסתיר את הרימונים והן ברצונו להחזיר את הרימון האחרון, בהבינו שכך יימנע מעצמו הסתבכות נוספת.

4. בית הדין קמא קבע, כי הגם שלא הוצגו ראיות ישירות הקושרות את המערער לעבירות, הרי שמתקיימות ראיות נסיבתיות הקושרות אותו לעבירות שיוחסו: מציאת הפריטים "בשלושה מקומות שונים שלנאשם גישה אישית וכמעט יחידה אליהם – ארונית, שקית כביסה ותיק אישי. לכך מצטרפת התנהגותו המחשידה... בעת שהמ"פ ערך חיפוש בחדרו".

5. בשים לב לכך שמדובר בפריטים שהוצאתם מרשות הצבא "פוגעת בכוונות הצבא ובמוכנותו לפעילות מבצעית שוטפת בצד הסכנה כי אותם פרטי נשק יגיעו לידי גורמים פליליים או גורמי פח"ע", פסק בית הדין קמא כי המעשה מקים עילת מעצר, שעניינה הפגיעה החריפה במשמעת הצבא. כן צויין, כי בעניינו של המערער מתקיימת עילת מעצר סטטוטורית שבסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996. בנסיבות אלה הורה בית הדין קמא על מעצרו הממשי של המערער עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. החלטה זו היא שביסוד הערעור שבפניי.

6. המערער סבור כי הראיות שבידי התביעה הן נסיבתיות במהותן, ורשויות החקירה נמנעו מלבחון אפיקי חקירה אחרים: כך, לא הוברר מתי בדיוק התגלה כי פריטי הנשק חסרים, כשלעניין זה אפשרי כי נעלמו במהלך לילה שלם. עניין זה מקשה על המערער להתגונן מפני האישומים. הוטעם, כי רכב החפ"ק אינו נעול ולכל אחד גישה לתוכנו, וכי, יחד עם המערער ברכב הסיור היו עוד שלושה לוחמים, שלא נחקרו באשר להתנהלות המערער במהלך הסיור, ולא נבחן אם ייתכן כי הם עצמם מעורבים בגניבת הפריטים. כן נטען, כי גרסת המערער שמאן דהוא ביקש להיפטר מפריטי הנשק והטמינם בין חפצי המערער, אינה מופרכת, שכן הכוונת הושארה בארונית פתוחה למחצה וחדר דלת המגורים בו ישן המערער, לא היתה נעולה. עובדות אלה בצירוף להחזרתו היזומה של רימון ההלם הנוסף על-ידי המערער כאמור, מלמדות כי אפשר גם אפשר שנוטל הפריטים ביקש להיפטר מהם, ובחר לצורך זה באופן מקרי בחדרו של המערער שלא היה נעול, ולפיכך אף הטמין את החפצים באופן "רשלני".

7. המערער סבור כי אף אם ייקבע כי מתקיימת תשתית ראייתית לכאורה לתמיכה באישומים, אין הם מקימים עילת מעצר, בשים לב לכך שמדובר ברימוני הלם וגז, שהסיכון הנשקף מהם מצומצם, הם לא הוצאו מהיחידה בסופו של דבר ואותרו מקץ זמן קצר. נטען כי לא הוכח קיומו של מניע פלילי להוצאת הפריטים.

8. התביעה הצבאית עתרה לדחיית הערעור בהסתמך על טעמיה של הערכאה קמא, זאת לעניין קיום תשתית ראיות לכאורה והן באשר לקיומן של עילות מעצר בנסיבות העניין.

דיון והכרעה

9. בעניינו של המערער מתקיימת חזקה תכופה, שהינה חזקה שבעובדה, הנסמכת על היגיון וניסיון חיים. על-פי כלל זה "ניתן להסיק מהימצאותו של חפץ שנגנב, זמן לא רב לאחר הגניבה, בחזקתו של פלוני, על הקשר שבין פלוני לבין מעשה הגניבה... העדר הסבר סביר מפיו של נאשם, כיצד הגיע הרכוש הגנוב לידי, עשוי לחזק את הראיות שבידי התביעה" (בש"פ 2148/97 **רבאייעה ואח' נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא(2) 279, 284 (1997)).

חזקה זו יכול שתיסתר על-ידי הסבריו של הנאשם, לפיהם-

"הרכוש הגיע אליו בדרך כשרה, או המעורר לפחות ספק בנדון זה; וגם באין הסבר כזה אין בית-המשפט חייב להרשיע את הנאשם, אלא אם הוא משוכנע מעל לספק סביר, שעל-פי מבחני ההיגיון וניסיון החיים אשמתו של הנאשם מחויבת המציאות" (ראו: יעקב קדמי, על הראיות חלק רביעי 1691 (מהדורה משולבת ומעודכנת תש"ע-2009)) [ההדגשה במקור].

10. בענייננו, המערער שימש כנהג של רכב סיור, בו הונחו רימון הלם ורימון גז שנעלמו, ונמצאו בארונית שבשימושו מספר שעות מצומצם אחרי העלמם. המערער הכחיש כל קשר להוצאת הפריטים הללו ולנטילתם, אולם משהגיע הקצין לחדרו, עולה בבירור כי נקט בפעולות מחשידות: בכך שטען כי אין בשקית הכביסה שלו דבר, וכן בכך שניסה להסוות את הרימונים בשקית הכביסה והזיזם אל מתחת לבגדים, וכן ערך חיפוש "בתיקו האישי", שלא העלה דבר ורק אחרי הליכת הקצין, מצא לפתע רימון נוסף, שהוא פריט גדול שעוד היה עטוף בניירות, כך שאין זה סביר שהוא יחמוק מהעין.

העלמת ראיות שכזו עולה, לכאורה, כדי התנהגות מפלילה, שכוחה הראייתי הוא כשל ראייה נסיבתית הפועלת לחובת המערער.

11. בנסיבות האמורות סבור אני, כי אין בחומר הראיות הסבר לכאורי של המערער, שיש בו לסתור או בכדי להעלות ספק סביר באשר לחזקה התכופה החלה בעניינו. לא זו אף זו: ההתנהגות המפלילה שצוינה, רק מחזקת את תוקפה של החזקה העובדתית. על-כן, מסקנתה של הערכאה קמא, כי בידי התביעה תשתית ראייתית

לכאורה לתמיכה באישומים, מקובלת עליי. אכן, בהליך העיקרי אפשר שהמערער ימסור גרסה עובדתית שתעורר ספק בתוקפה של החזקה העובדתית בעניינו, אולם לעת הזו, אין בהכחשתו הכללית די בכדי לעורר ספק כזה, בייחוד לאור התנהגותו המפלילה, כאמור.

12. אינני סבור כי בעובדה שהמערער לא עומת בחקירתו עם ההתנהגות המפלילה המיוחסת לו, יש בכדי לסתור את כוחה הראייתי. אמנם ראוי היה כי המערער יעומת עם אופן ההתנהגות שהתביעה מבקשת לזקוף לחובתו, אולם לשלב הנוכחי בו מתבקש המעצר, די בעדות ישירה על אותה התנהגות, בכדי ליתן לה משקל לכאורי לחובתו של המערער.

13. באשר לקיומן של עילות מעצר, סבור אני כי בשים לב לכך שמדובר בפריטי נשק שנלקחו מכלי רכב, המשמשים לפעילות מבצעית שוטפת באזור יהודה ושומרון, יש בנטילתם משום יצירת סיכון ממשי לכוחות, שיחסרו אמצעים אלה, ושיכולתם לפעול בשטח תיפגע. לצד זאת המדובר במעשים המהווים פגיעה קשה במשמעת הצבאית והמצדיקה, אף מטעם זה, את מעצרו של המערער.

חלופת המעצר האפשרית בעניינו של המערער, מעצר פתוח, לא תהלוס את המסוכנות הנשקפת ממעשיו ולא תשיג את יעדי ההגנה על המשמעת הצבאית כנדרש.

14. בשים לב לכך שהתיק נסמך על ראיות נסיבתיות, שחלקן – בכל הנוגע להתנהגות המפלילה, אף לא הוטחו בפני המערער, ראיתי לקצר את מישכו של המעצר, כדי להביא לזירוז שמיעת המשפט בתוך פרק זמן תחום.

אשר על כן, החלטתי לקבל את הערעור באופן חלקי ולהורות כי מעצרו הממשי של המערער ייקצב עד יום 7.6.2016 שעה 16:00. יש לקבוע התיק לישיבות תכופות, כדי ששמיעתו תסתיים בתוך תקופת המעצר שנקצבה.

ניתנה היום, כ"ז באדר ב' התשע"ו, 6 באפריל 2016, בפומבי במעמד באי-כוח הצדדים.

ארז פורת, אל"ם

שופט בית הדין הצבאי

ל ע ר ע ו ר י ם

חתימת המגיה: _____ העתק נאמן למקור

סגן קורל מכני

תאריך: _____ קצינת בית הדין